

ΚΡΙΤΙΚΗ

Του ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΓΙΑΤΑΚΗ

Μαγιακόφσκι για πολύ μυημένους

Ένας κατανοητός, αλλά αναποφάσιστα σκηνοθετημένος, Ιονέσκο στο Θέατρο Τέχνης

Ο Μαγιακόφσκι: Ιδού εγώ

Ζαμαργιάς
Κολωνών

Χαμ

αραλάμπους
γώ

ας πεθαίνει

Παπαδημητρίου
Κάρλος Κουν

ου γράφετε, σύντροφε Μαγιακόφσκι, εν γίνονται αντιληπτά από τους και τους εργάτες. Αλλάξτε!». τας την παραπάνω ανατριχιαστική άσπηση των κομματικών λογοκριστών. «Ιδού εγώ, Βλαντιμίρ Μαγιακόφσκι, θυμήθηκα την –κατά τη γνώμη μου– αντικότερη για τους νεοτερικούς ρεαλισμούς γραφής, τη Μέλπω Αξιώματιοπούλου που επιχειρήσει πριν το 1940 και προτού βρεθεί για δεκαετίες χρόνια πολιτική εξοριστική στο τόπο «πέτασμα» όπου ίσχυαν ακόμα οι ρεαλιστικές –αναγκαστικής– ρεαλιστικής γραφής.

ροφίσσα Αξιώτη», της υπαγόρευσε στη Βαρσοβία και στο Ανατολικό Βερολίνο. «Να γράφετε έτσι που να σας βλέπουν οι εργάτες και οι αγρότες!» της υπαγόρευσε τραγουδώντας τη δημιουργία μιας από τις μεγαλύτερες συγγραφές. Κορυφαίος ποιητής της εποχής στη Ρωσία ο –μάλιστα– Μαγιακόφσκι παρά κομμουνιστής– Μαγιακόφσκι κληρονόμησε την σοβιετική εξουσία. Ο Λένιν έδειχνε σε κάθε ευκαιρία να τον εκτιμάει για τον φουτουρισμό. Αν αυτό έχει κάποια σημασία μετά την αυτοκτονία του Μαγιακόφσκι το 1930 ζύγισαν τον εγκέφαλο του βρήκαν 360 γραμμάρια βαρβαρίτη από τον εγκέφαλο του Λένιν!). Η παράσταση με τον υπότιτλο «Το μέγεθος των Πανταλονιών» το βάρος πέ-

Σκηνή από το έργο του Ιονέσκο «Ο βασιλιάς πεθαίνει» σε σκηνοθεσία Μάνιας Παπαδημητρίου στο Θέατρο Τέχνης. Σκίτσο Ελληνς Σολομωνίδη Μπαλάνου.

φτει βέβαια στο μακρύ και γνωστότερο ποίημα του Μαγιακόφσκι, μέσω του οποίου ο επεξεργαστής του στα ελληνικά, ο Ιερώνυμος Παλλάτος επιχειρεί ένα είδος εξιστόρησης των συνθηκών της ζωής του ποιητή. Δύσκολη υπόθεση όταν έχει κανείς μπροστά του μια τόσο θεωλωμένη ζωή όπως αυτή του Μ. Έτσι το πρώτο, το ιδιαίτερα παθιασμένο, μέρος του ποιήματος που αναφέρεται στον χαμένο του έρωτα για κάποια Μαρία εξαφανίζεται. Αυτό που παραμένει είναι η κατοπινή πορεία του Μ προς την επανάσταση.

Μία underground παράσταση –σκηνοθετημένη μέσα στο πνεύμα ενός, αλίμονο, ξεπερασμένου φουτουρισμού– για «μυημένους» και γνώστες. Αξιοσημείωτη η δουλειά που έκανε ο Γιάννης Θεοδωράκης για να προσαρμόσει έναν μικρό χώρο έτσι ώστε να πλησιάσει το «Σύννεφο» την εικαστική μυρωδιά της δεύτερης δεκαετίας του αιώνα στην –ακόμα πρωτοπόρα– Σοβιετική Ένωση. Ως Μαγιακόφσκι ο Γεράσιμος Μιχαηλίδης έκανε ένα εξαιρετικό φινάλε καγχάζοντας προς τους θεατές αντί του συνηθισμένου και-

ρετισμού στο τέλος της παράστασης. Κάπως έτσι θα δρούσε και ο ασυμβίβαστος ποιητής. Αξιοσημείωτη η Τζ. Σούμα σε μια πλειάδα χαρακτήρων

«That Face»

Από το Γυμνάσιο κιάλας η Μία καταλάωνε κι αυτή τα ναρκωτικά που έκρυβε η μάνα της. Ο αδελφός της ο Χένρι, πάλι, άφησε το σχολείο του για να προσέχει τη μητέρα τους, η οποία βρισκόταν στο τελευταίο στάδιο της πρέζας. Μόνο ο πατέρας είχε διασωθεί γιατί τους παράτησε όλους και ξενιτεύτηκε στο Χονγκ Κονγκ. Όταν το «That Face» της Πόλι Στένχαμ πρωτοπαρουσιάστηκε πριν από λίγα χρόνια στο Λονδίνο χάλασε κόσμος και βραβεύτηκε. Το θέμα μιας πωρωμένης, διαλυμένης οικογένειας που βρίσκεται μέχρι τον λαιμό στο οινόπνευμα και τα ναρκωτικά έχει ασφαλώς παρουσιαστεί προηγουμένως και μάλιστα καλύτερα στη σκηνή.

Εκτός από την αιμομειξία που υπάρχει τώρα εδώ, ο Γιούτζιν Ο' Νιλ περιέγραψε με εξίσου ζοφερό τρόπο τα ίδια και χει-

ρότερα στο «Μακρύ Ταξίδι της Μέρας» που έγραψε στη Νύχτα». Κι αυτό συνέβη πριν από μισό αιώνα. Όμως η νεαρή Στένχαμ ήταν μόλις 19 χρόνων όταν έγραψε το «That Face», και προφανώς το γεγονός αυτό εντυπωσίασε ιδιαίτερα τους Εγγλέζους οι οποίοι δείχνουν να βρίσκονται σε αγωνιώδη και διαρκή αναζήτηση νέων γραφικών ταλέντων.

Σκηνοθετημένο ρεαλιστικότερα από τον Νίκο Χαλαλάμπους, με μια Αιμιλία Υψηλάντη όπως δεν την έχουμε προηγουμένως. (Εκτός βέβαια από τη πολουστική κυρία Σμιθ στη «Φαλαγγαία Τραγουδίστρια» του Ιονέσκο. Τώρα, η νεοκομανής μαμά είναι ο δεύτερος αληθινός δημιουργικός ρόλος της). Υποσχόμενος επίσης ο νέος Γ. Ζαβραδινός, ο οποίος ήταν ήδη ένας πρώτης τάξεως αναποφάσιστα δύο οκτάβες χαμηλότερα.

«Ο βασιλιάς πεθαίνει»

Πού τον ανακάλυψαν πάλι τον Ιονέσκο; Μα πού αλλού; Είτε στο Λονδίνο ή στο Μπρόντγουεϊ, απ' όπου σύμπαν το ληνικό θέατρο συνηθίζει να ψωνίζει. Η «Βασιλιάς πεθαίνει» (1962) ανέβηκε για πρώτη φορά σε τέτοιο καιρό στο θέατρο «Εθελ Μερριμορ» στους 47 δρόμους της Ν.Υ. με τον Τζ. Μπους και την Σούζαν Σάραντον. Αντίθετα με το «παράλογο» πνεύμα του Ιονέσκο, εδώ η ιστορία του βασιλιά είναι βασιλείου που καταρρέει οικονομικά ενώ ο ίδιος έχει λίγες ώρες ζωής, διαθέσιμη λογική, αρχή μέση, και τέλος. Αλλά ακριβώς η γλώσσα του είναι «κατανοητή» αποφεύγοντας τα γνωστά ιονεσκιικά κλισιά και τους παραλογισμούς.

Αναποφάσιστα σκηνοθετημένη (μωδία άραγε ή δράμα;) από τη Μάνια Παπαδημητρίου, με εμφανέστατα πρόχειρα σκηνικά και κοστουμιά (Ελ. Παπαγεωργακοπούλου) και με αμήχανους ηθοποιούς ως προς το πώς να χειριστούν τους ρόλους τους, (κωμικά άραγε ή σοβαρά;) η παράσταση δεν κουβαλά πάνω της ποταπότα από το ένδοξο κλέος των Κ. Κουν και Ευγένιου Ιονέσκο.